

שם התוכנית: ביקורי בית

תיאור תמציתי:

יצירת הזדמנות בשביל הצוות למישור חדש של היכרות עם החניכים. ביקורי בית הינה הזדמנות מועילה ומעצימה לשני הצדדים, במידה והביקור מתקיים ברגישות, בתבונה ובחוכמה ועם הסכמה של החניך ומשפחתו.

מגוון אנשי צוות מהקהילה החינוכית יקבעו זמן ומועד לביקור המשפחות ויתאמו איתם. אנשי הצוות יערכו סבב ביקורים בימים מרוכזים בחופשות ויקיימו מעקב קבוע וסיכום הביקור.

יעדים:

רציונאל:

ביקור בבית החניך הינו הזדמנות בשביל הצוות למישור חדש של היכרות עם החניכים ולחיזוק השותפות של איש הצוות עם הוריו של החניך. ישנה אמרה מוכרת הטוענת כי "ביתו הוא מבצרו של האדם", ועל כן, לפני כל ביקור, יש לערוך שיחה מקדימה עם החניך ולבקש את רשותו לערוך ביקור בית, וכן לבדוק עם בני משפחתו כי זה מתאים. על איש הצוות להציג את ביקור הבית כרצון להיות אורח של החניך ומשפחתו.

"יהא ביתך כביתו של אברהם אבינו" אומר פתגם אתיופי המבטא את חשיבותו של מנהג הכנסת אורחים. מנהג זה הוא ציר מרכזי בחיי החברה של המשפחה האתיופית. העקרונות של בית פתוח ונכונות לארח משמעותיות ביותר. לכן, ישנה חשיבות להציג את הביקור כרצון שלנו להתארח להיכרות אמיתית, ולא כביקור מאיים ופולשני. עובדה זו נכונה לכל תרבויות המוצא, ועל איש הצוות לשים דגש על כך. ניתנת לנו הזדמנות ועלינו בתור מחנכים לעשות אותה בדרך שמוציאה את החניך ומשפחתו מועצמים ואותנו עם מידע חדש שיעזור לנו להמשיך עבודתנו עם החניך. בית החניכים נתפס אצלנו כמקום לא ידוע הן מבחינת החזות והן מבחינת דיירי הבית לכן, בכדי שלא נופתע יש לעשות עבודת שטח מעמיקה לפני הביקור. יש לדאוג שביקור הבית לא ישדר ביקור של קצין ת"ש או עובד רווחה, שבא לבחון את המצב הסוציו-אקונומי או את טיב היחסים במשפחה, אלא ביקור שמטרתו להתארח, להעמיק את ההיכרות ולתת כבוד לחניך ולבני ביתו.

מטרות:

1. חשיפה והיכרות עם ביתו, משפחתו ועולמו של החניך.
2. חיזוק הקשר עם החניך.
3. חיזוק הקשר של הצוות החינוכי עם משפחת החניך.

מרכיבי תפיסה רלוונטיים

1. ייצוגים אמינים של שלמות הורית.

- ✓ העצמת החניך בעיני משפחתו והעצמת המשפחה בעיני החניך.
- ✓ העמקת ההיכרות בין הקהילה החינוכית, החניך והמשפחה.
- ✓ עידוד שותפות המשפחה בתהליכים חינוכיים בקהילה החינוכית.

2. תיקון הלב

- ✓ העצמת החניך בעיני הוריו על ידי תיווך חוויות הצלחה שלו.

3. קהילה של משמעות

- ✓ ביקורי הבית וזמן איכות של החניך עם המחנך מחזקים את תחושת השייכות וגאווה היחידה של החניכים.

ערכים נוספים

1. הכנסת אורחים
2. כבוד לתרבות המוצא
3. כיבוד הורים

תיאור מפורט:

היקף התוכנית (מס' ימים/תקופת/רציף):

במהלך השנה, בחופשות ארוכות: סוכות, חנוכה, פסח וחופשת הקיץ.

פירוט תכני:

פירוט תכני של הפעילויות שכלולות בתכנית - על פי לוח הזמנים:

(היערכות מקדימה (לוגיסטיקה וחינוכיות), הפעלת התכנית עצמה, סיכום ותיעוד).

דגשים חינוכיים:

לקראת ההערכות לביקורי בתים יש צורך ליידע את החניכים והוריהם על כוונת הצוות החינוכי לערוך ביקורי בתים. בכדי שהחניכים יערכו בהתאם ושיוכלו לעדכן את המשפחה, יש צורך לעשות הסבר על חשיבות הביקור בכדי שלא יתפס בעיני החניכים כמאיים.

ניתן לערוך מערך פעילויות אשר יכינו את החניך לקראת הביקור. הפעילויות יוכלו לעסוק

בנושאים הבאים:

1. "המשפחה שלי".

2. "הבית שלי".

3. "אני והשכונה".

4. "המקום הכי אהוב עליי בעיר מגוריי".

ביקורי הבתים הינם הזדמנות לאסוף נתונים נוספים אשר חסרים לנו על החניך, ולכן יש צורך במיפוי ראשוני שהצוות הרחב יעשה על כל חניך. בדיקה של המצב המשפחתי, דמויות משמעותיות לחניך ועוד.

הכנות מקדימות לביקורי בתים:

1. לברר על השכונה של החניך דרך האינטרנט, או להתקשר למוקד העירוני של העירייה 106.

2. יש לשוחח עם המשפחה ולהודיע על הביקור ולציין מי מגיע (שמות, בעלי תפקידים).

3. מומלץ להביא שי לבית כגון: ברכת הבית, תמונה, או משהו בשביל המארחים.

4. יש להקפיד להגיע לבתי החניכים בשעות מתאימות, שיאפשרו להם זמן התארגנות וכיו"ב.

5. לפתוח בשיחה המתעניינת בשלום המשפחה.

6. כדאי למצוא איזשהו פריט או עבודת יד הנמצאת בבית ולהחמיא עליה וניתן בעקבות זה לפתח

שיחה.

7. דיבור יעשה עם הפנים למבוגר.

8. הביקור הוא הזדמנות בשבילנו להכיר את המשפחה וההורים בפן אחר יותר מעמיק וזה הזמן

להראות לחניכים את הכבוד שאנו נותנים למשפחתו.

9. זוהי ההזדמנות לדבר על האחריות המשותפת של ההורים והצוות החינוכי להצלחתו של החניך.
10. יש למצוא דברים חיוביים לומר על החניך בכדי לתת להם ולו תחושת סיפוק וטעם טוב לביקור.
11. הביקור הינו הזדמנות לשוחח על דברים שלא בהכרח קשורים ישירות ליום-יום ולתפקוד החניך, זוהי הזדמנות גם מאיתנו להיחשף ולספר פרטים שעד עכשיו לא סיפרנו.
12. למשפחות עולים - יש לדבר ברמת עברית מתאימה, לאט ובלי סלנגים.
13. כדאי לבקש מהחניך להתלוות אליכם עד הרכב ובדרך ניתן להחמיא לו על המשפחה ועל ההורים להזכיר דבר או שניים שהם אמרו ואיך הם החכימו אותך או על דברים שונים שראינו בבית. זוהי דרך להראות שנהנינו אצלו ולהודות לו על האירוח.

טבלת היערכות חינוכית לקראת ביקורי הבתים:

הפעילות	אחראי	שותפים	לו"ז	הערות
הכנה של החניכים לקראת הביקור	מחנך הקבוצה	עו"ס, רכז, מחנך כתה, אם בית	שבועיים לפני הביקור	הכנת מערך פעילות חינוכית.
מיפוי דמויות משמעותיות לכל חניך	עו"ס	מחנך קבוצה, רכז, מחנך כתה, אם בית	שלושה שבועות לפני	
הכנה של הצוות החינוכי לקראת הביקור.	עו"ס, מנהל הדרכה/בי"ס		שבוע לפני	1. קודים תרבותיים 2. היבטים פסיכולוגיים על השפעות הביקור 3. השלכות חינוכיות לביקור
עיבוד הביקור ואיגום הנתונים	עו"ס	צוות חינוכי	שבוע לאחר הביקור	טופס איגום (נספחים)

עבוד הביקור של החניכים	מחנך קבוצה	שבוע לאחר הביקור	
------------------------	------------	------------------	--

פירוט לוגיסטי:

פירוט לוגיסטי של הפעילויות שכלולות בתכנית – על פי לוח הזמנים.

(היערכות מקדימה (לוגיסטיות וחינוכיות), הפעלת התכנית עצמה, סיכום ותיעוד).

דגשים לוגיסטיים

בכדי שהביקור יהיה במיטבו יש צורך בהתארגנות טובה והכנה מקדימה הכוללת בתוכה מספר אלמנטים:

1. מיפוי דמויות משמעותיות לחניך מתוך הצוות החינוכי.
2. שיבוץ של דמויות משמעותיות לכל חניך.
3. הכנת מסלול ביקורי בתים לפי חלוקה של ריכוזי חניכים.
4. השכרת רכבים.
5. הכנה/קנייה של מתנות למשפחות החניך.
7. הכנה של דף קשר לצורך התקשרות מצד המשפחות.

טבלת היערכות לוגיסטית:

הפעילות	אחראי	שותפים	לו"ז	הערות
מיפוי דמויות משמעותיות לחניך מתוך הצוות החינוכי	עו"ס	מחנך קבוצה, רכז, מחנך כיתה, אם בית, בת שירות לאומי, ש"ש		
שיבוץ של דמויות משמעותיות לכל חניך	רכז/עו"ס	מחנך הקבוצה, מחנך כיתה, אם בית, בת שירות לאומי, ש"ש		
הכנת מסלול ביקורי בתים לפי חלוקה של ריכוזי	רכז/מנהל פנימייה	מנהל		

				חניך
		מנהלן	רכז/מנהל פנימייה	השכרת רכבים.
		מנהלן, אם בית ראשית	רכזת מח"מ	הכנה/קנייה של מתנות למשפחות החניך
		בת שירות, ש"ש, רכזת מח"מ	מחנך קבוצה	הכנה של דף קשר לצורך התקשרות מצד המשפחות

תקציב (טווח משוער).

12,000 (לסבב אחד של ביקורי בית).

נספחים: (רשימת ציוד, רשימת משימות, טפסים שונים, דוגמאות)

- **נספח 1:** קודים תרבותיים בעדתו של החניך.
- **נספח 2:** טבלת סיכום ביקור.

לקריאה נוספת (מאמרים להרחבה וכו')

- "כאן בין כל קירות ביתי, הכול סגור ואין איש מפריע אל מול שתיקת קירות ביתי, אין רחש שיכנס כאן בין כל קצוות ביתי, אין כל מכשול בכל שבילי החדר, אין שמש שישרוף ואין גם צל אשר יחשיך...."
עידן רייכל/בין קירות ביתי
- "אדם יוצא מביתו והבית אינו יוצא מן האדם.
 הוא נשאר, על קירותיו ועל התלוי בהם ועל חדריו ודלתותיו הנסגרות בזהירות.

או כי הבית מתרחב, והולך ונעשה לדרכים

שבהם ילך זה שיצא מן הבית."

(יהודה עמיחי)

קישורים חיצוניים (לינקים שימושיים לתכנית)

- www.avantgarden.co.il/.../ **ביקורי-בית-חובה-חינוכית-או-טעות-חינוכית-ד-ר-דליה-שחף**
- כמורה אינך רק "מוליך" ידע ממך אל התלמידים. אתה גם מחנך, אדם, המנהל יחסי גומלין עם אחרים. ... **ביקורי בית** במקרים מיוחדים יכולים להועיל ...
cms.education.gov.il/.../Units/.../EtzotLeMore.htm
- החל מהיום השביעי להיעדרות התלמיד חובה על מנהל בית הספר לבדוק את הסיבה, ובכלל זה עריכת **ביקור בית של מחנך** הכיתה או של היועצת. ... בשאלות אפשר לפנות אל מר מוטי בנאו, מנהל המחלקה לביקור סדיר ולמניעת 02-5603782/1 'נשירה, אגף שח"ר, ...
www.ramat-gan.info/NR/rdonlyres/...866C.../doc

קהילות חינוך (כפרים/בתי ספר שבהם מתקיים התכנית + פרטי התקשרות)

- [כפר הנוער הדתי כפר חסידים, אנג'לה לוין (מפעיל התכנית), טלפון 050 687 7436]
- [ימין אורד, דוד קנטופסקי (מפעיל התכנית), טלפון 050 3138042]

נספחים: (רשימת ציוד, רשימת משימות, טפסים שונים, דוגמאות)

• נספח 1:

קודים תרבותיים בעדה האתיופית:

1. כאשר נכנסים לבית החניך מחכים עד שהמארח מזמין אותך לשבת, מי שלוחץ ידיים ראוי שיעשה את זה בדרך המשדרת כבוד- בשתי ידיים.
2. לפתוח בשיחה המתעניינת בשלום המשפחה.
3. כאשר מציעים אוכל ויש חשש לגביי הכשרות ניתן לומר שאכלנו אך נשמח לשתות (בדרך כלל השתייה תוגש כבר מראש).
4. יש לדבר לאט ובעברית רהוטה ולא להכניס סלנגים לתוכן השיחה.
5. בסיום הביקור יש להודות למארחים ולומר להם שנשמח לשמור על קשר ולהזמין אותם לקהילה החינוכית בכל זמן שירצו.
6. יש לערוך שיחה יום למחרת או מאוחר יותר באותו יום, בכדי להודות שוב על הביקור.

